

Onafhankelijk weekblad
sinds 1877

10 april 2014

Jaargang 138 / Nr. 15

€ 4,50

DE GROENE

AMSTERDAMMER

De jacht op de pedofiel

Tegenwoordig is pedofilie het absolute kwaad. Het leidt tot een kruistocht waarbij elke nuance verloren gaat

Vrouw met baard

De feministische man is alleen nog macho op zijn kin

Gasnetwerk

Hoe Den Haag met open ogen 2,9 miljard verspilde

Jongensstemmen

TELEVISIE
De stem van de meester

'Een vreselijk beroep' noemt impresario Theo van den Bogaard het vak van zanger. Elke ochtend de bange vraag of de stem het nog wel doet. De enige persoon die vertrouwen in eigen kunnen kan geven is de eigen leraar. De band tussen zanger en mentor is ongelooflijk sterk, diep en geheimzinnig, zegt hij. Over een meester-gezelrelatie, maar nog hechter en complexer dan normaal, gaat de documentaire *De stem van de meester*. Oscar Verhaar kwam als kind bij het Rotterdams Jongenskoor van Geert van den Dungen. Die wist dat Oscar dichterszoon-tje was en raadde hem aan vader te vragen wie toch die schrijver van *O Kerstnacht schoner dan de dagen* was. Dat kon niet, zei het kind, want papa was net naar de hemel gegaan. Oscar bleek het beste sopraantje waar Geert als dirigent ooit mee werkte. Archiefmateriaal vormt afdoende bewijs. Geert werd ook zijn zangleraar en door intensieve samenwerking nam hij steeds meer de lege vaderplek in.

Maar aan alle jongensstemmen komt een end. Bij Oscar betekende dat niet afsluiting maar voortzetting als countertenor. Gecoacht door Geert. Samen gaven ze onder meer uitvoeringen van Bachs passies. In alles blijft Geert de strenge, ironische, soms sarcastische meester en vaderfiguur. Maar Oscar is geen slachtoffer: hij permitteert zich muzikale eigenwijsheden en houdt wel van een beetje stangen. Volgende stap: Haags conservatorium. Dan wordt het echt spannend. Want daar krijg je opens les van Michael Chance, een Heel Grote. En hoe verhouden zijn lessen en opvattingen zich tot die van Geert? Vijftiger Geert die misschien geen grote naam is en eigen dromen over een topcarrière langzamerhand loslaat, maar die van eigen gelijk en kunnen diep doordrongen is. Bovendien: is Oscar niet eigenlijk van hem? Hij blijft Oscar coachen, die daar ook nog niet zonder kan, wil of durft.

Een dramatisch gegeven dat de film uittilt boven eentje over de lotgevallen van een willekeurig aankomend professional. Chance ziet Oscars talent maar vindt hem eigenlijk nog te onrijp voor de stap naar professioneel zanger. En constateert wrijving tussen wat hij bij Geert leert en wat een volwassen zanger nodig heeft. Het leidt tot een pijnlijke scène waarin Geert de door Chance voorgeschreven uitspraak van 'Jezus' in een tekst bespottelijk noemt en de begeleidende luitist moet proberen tot een compromis tussen de uitspraakwijzen te komen.

Oscars karakter, mogelijkheden en beperkingen worden in de film steeds duidelijker. Een intelligente, ernstige, aardige, sociaal niet al te vaardige jongen die liever met ouderen dan met leeftijdgenoten omgaat. Die als musicologisch oprecht geïnteresseerde weet dat in veel barokliefdesliederen de dood voor orgasme staat, maar op dat terrein niet ervaringsdeskundig is. En die met 'lichaamswerk' en acteren grote

moeite heeft. Als Oscar, voorbereid door Geert, auditie heeft gedaan bij Van den Bogaard, prijst die zijn talent en geeft adviezen. Hij heeft geen schijn van kans binnen te komen bij mensen als René Jacobs of Frans Brüggen als hij aankomt met opnamen gemaakt met Geert. 'Ik wil je met alle plezier bij dirigenten introduceren.' 'Dat zou hartstikke fijn zijn.' Verloochend voor de haan kraait terwijl Geert op een afstandje toelustert. Kijk en huiver.

Toch eindigt de film in majeur: Oscars docenten prijzen zijn hoorbare en zichtbare vooruitgang. En Geert zegt dat hij het dus eerder dan anderen wel degelijk goed heeft gezien. Blijkens Oscars site treden ze nog steeds samen op. En is Oscars eerste cd uit: *Morte Dolce!*

WALTER VAN DER KOOI

Hester Overmars, De stem van de meester, NCRV 2doc, Goede Vrijdag 18 april, Nederland 2, 23.00 uur

Tweemaal Tiepolo

KUNST
Custodia

Er lopen tegelijkertijd twee tentoonstellingen van tekeningen in de Fondation Custodia in Parijs. De ene bestaat geheel uit tekeningen uit Museum Boijmans Van Beuningen, de andere is een 'dialoog' tussen tekeningen uit Rotterdam én tekeningen uit de Fondation zelf, oftewel de verzameling van Frits Lugt (1884-1970). Lugt vestigde zijn collectie in het eerbiedwaardige Hôtel Turgot, ooit het woonhuis van Anne Robert Jacques Turgot (1727-1781), minister van Financiën onder Louis XVI. Het was Lugts idee om het aangrenzende negentiende-eeuwse Hôtel de Lévis Mirepoix aan de Rue de Lille te bestemmen tot een Institut Néerlandais. Daarin zou door een innige synergie tussen zijn collectie en reizende Nederlandse kunstschaten een hoogwaardige culturele aanwezigheid in Parijs kunnen ontstaan, van 't soort dat de Fran-

Antoine Watteau, Studie van een staande danser met uitgestrekte arm, ca. 1710. Museum Boijmans Van Beuningen (collectie Franz Koenigs)

sen appreciëren. Het hielp dat dit Instituut zich in de directe nabijheid bevond van de Franse Assemblée en een half dozijn ministeries. Zo heeft het meer dan vijftig jaar gefloreerd, tot de karpatenkoppen van het directoraat Wilders-Zijlstra-Rosenthal er een einde aan maakten. De Nederlandse culturele aanwezigheid wordt nu 'kleiner, flexibeler en kostenefficiënter' en richt zich vooral op 'festivals, beurzen en podia'. Niet op tekeningen en ander werk op papier.

Daar is best wat voor te zeggen. De huur aan de Rue de Lille was hoog; werken op papier zijn kwetsbaar, minder courant, minder sexy; minister Timmermans ziet zichzelf liever schitteren met Halina Reijn op het festival van Avignon dan met een tekening van Pieter Breughel in Parijs. Het hemeltergend spijtige van dit alles is wel dat de wereld vol zit met Halina Reijns en er van een collectie als die van Lugt maar drie of vier bestaan.

De collectie van Boijmans behoort onder-tussen tot de top-tien van museale collecties in de wereld, en de tentoonstelling *Van Bosch tot Bloemaert* is een overzicht van 'alleen' hun vijftiende- en zestiende-eeuwse tekeningen. Dat is niet niks. Er zijn tekeningen uit de werkplaats van Rogier van der Weyden en de *Kruisiging* uit de omgeving van Jan van Eyck – de laatste dook op in 2012, en werd zeer recent aangekocht door Boijmans. Buitengewoon aardig zijn de tekeningen van Jheronimus Bosch, buitengewoon fraai de landschappen en de morele lessen van Pieter Breughel, gewoon buitengewoon de tekeningen van Hans Bol (1534-1593): een handvol landschappen en een serie van twaalf puntgave *Maanden van het jaar*. Het zijn rondjes van zo'n veertien centimeter doorsnee, met daarin de complete wereld van de zestiende eeuw. Mensen schaatsend op de bevroren bolwerken van Antwerpen, tuinnannetjes aan het werk in april, appeloogst in september, enzovoort, alles fris en scherp alsof 't gisteren gedaan werd.

De superieure kwaliteit van de Fondation – en daarmee het gelijk van Frits Lugt, over die synergie – wordt echter pas echt bewezen door de tweede tentoonstelling, *Dialogues*. Hier hangt een veertigtal tekeningen van Boijmans, met ernaast een waardige tegenhanger uit Custodia. Het is onthutsend als je beseft wat die collectie-Lugt allemaal omvat en wat daardoor mogelijk is. Naast de *Put op een boerenerf* van Giovanni Battista Tiepolo uit Rotterdam hangt de *Poort van een boerenschuur*, ook van Tiepolo – sterker nog: het is een tekening van dezelfde boerderij, gemaakt op dezelfde dag. Verder: Carpaccio, Pontorno, Rubens, Rembrandt, Goya, Watteau, Fragonard, Delacroix, Cézanne, Manet. Inderaad. Dat is daar allemaal. Daar zou je als 'klein landje' goed mee voor de dag kunnen komen.

KOEN KLEIJN

Van Bosch tot Bloemaert en *Dialogues*: Dessins de la Fondation Custodia et du Museum Boijmans Van Beuningen de Rotterdam. *Fondation Custodia, Parijs. fondationcustodia.fr*